

גוט שבת Gut Sábész

22. évfolyam 47. szám • Ára: 330 HUF • כ"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 19:26 • א' אלול תש"פ • 2020. 8. 21. • פרשת שופטים • Szombat kimenetele: 20:32

Új küldöttcsalád érkezett Budapestre

A közeledő tanévkezdés az EMIH mindkét tanintézményében sok feladattal jár. A Bét Menáchem Gyermekoktatási Központba bölcsődés kortól az általános iskola végéig járnak a gyerekek, a Maimonidész Gimnáziumban pedig idén már négy évfolyamon indul meg az oktatás. Nemcsak a szokásos előkészületeket kell megtenni idén, hanem fel kell készülni a járványhelyzet okozta kihívásokra is. Nem meglepő hát, ha mind a Bét Menáchem Gyermekoktatási Központban, mind a Maimonidész Gimnáziumban megkezdték a felkészülést a 2020/2021-es tanévre. A gimnáziumi élet a már hagyományosnak számító mádi gólyatáborral indul és az iskola tanári kara is bővül két új taggal.

Tzemy és Sophie Bassman New Yorkból költöztek Buda-

pestre ezen a héten. Mindketten az Egyesült Államokban nőttek fel, Tzemy Chicagóban, Sophie pedig Philadelphiában nevelkedett. A fiatal pár fél éve kötött házasságot. Mindketten ifjúsági programok szervezésével foglalkoztak eddig, és új otthonukban is ezen a területen tevékenykednek majd tovább. „Budapesten, a Maimonidészben tizenévesekkel fognak foglalkozni, számukra szerveznek majd egy ifjúsági szervezetet”. – mondta el Köves Szmó vezető rabbi, aki többdelmagával a repülőtéren fogadta a fiatal párt. Ez a szokás évtizedekre nyúlik vissza: az újonnan érkező küldöttcsaládokat a már itt élők köszöntik.

Magyarországon a Chábád mozgalom 1989 óta van jelen, ekkor érkeztek az első küldöttek: Oberlander Báruch rabbi és felesége, Batsheva rebbecen,

akik maguk is friss házas fiatalokként telepedtek le új hazájukban. Mára küldöttcsaládok tucatja dolgozik a legkülönbözőbb területeken az EMIH égisze alatt – köztük az Oberlander házaspár két, immár házas gyermeke is. A Bassman házaspár érkezésével immáron tizenhétre nőtt a rabbi- és küldöttcsaládok száma, akik a fővárosban és két vidéki nagyvárosban (Miskolcon és Debrecenben) dolgoznak a magyarországi zsidó élet és infrastruktúra működtetéséért.

Bár az előttünk álló tanévben fel kell készülnünk rá, hogy nem minden úgy alakul majd, ahogy elterveztük, a legfontosabb mégis az, ami minden évben. A cél, hogy a gyerekek a lehető legjobb körülmények között, biztonságos, családi közegben, professzionális oktatókkal és nevelőkkel fejlődhessenek és tanulhassanak.

Mázl tov!

Különleges bár micvára került sor Debrecenben a Pásti utcai zsinagóga újrainyitásának napján. A 74 esztendőss Kiss János Feigin Smuel rabbi segítségével életében először vette fel az imaszíjakat. Gratulálunk!

Nyári ZsTSz online!

Átfogó előadások a zsidóságról, vallásról, szokásokról és történelemről. Idén a Zsidó Tudományok Szabadegyetemének nyári kurzusát elővigyázatosságból nem a Vasvári Pál utcai zsinagógában, továbbá az óbudai, budavári és Zsilip zsinagógákban tartjuk meg, hanem online formában bonyolítjuk le.

Az előadók és a témák a meghirdetett módon lesznek megtartva, a kurzus dátuma és az időkerete is változatlan: augusztus 17-től 28-ig, délután 1 és este 7 óra között lesz.

A tankönyvek online formában elérhetők és letölthetők. részvételi díj a meghirdetett 10.000 Ft helyett szimbolikus 3000 Ft, melyet online a www.zstsz.hu oldalon keresztül lehet befizetni vagy személyesen a Károly körúti Keren Or Központban hétköznaponként délelőtt 10 és délután 3 óra között.

Jelentkezés
és további információ:
www.zstsz.hu,
posta@zsido.com,
06-1 268-0183

Hetiszakasz

A háború szabályai

Szakaszunk – *Softim* (5Mózes 16:18–21:9.) – a közigazgatási adminisztráció (bíróság, rendőrség) szükségességének leírásával kezdődik, majd a királyválasztás módját írja elő, ha a nép királyt akar, a környező népek mintájára. Mózes megismétel itt egy sor tilalmat, amit

már ismerünk a Tóra előző könyveiből, majd a menedékvárosok kijelöléséről értekeznek, és azok működési szabályait ismerteti. A szakasz vége felé a hadviselés zsidó módozatait (felhívás a békére) és a hadkötelesek felmentési lehetőségeit ismerteti velünk az Írás.

Zsidó híradó

Netanjahu: új korszak kezdődik Izrael és az arab világ kapcsolatában

Békemegállapodást kötött Izrael és az Egyesült Arab Emírségek – jelentette be *Donald Trump* amerikai elnök augusztus 13-án. Megfogalmazása szerint az Egyesült Államok két „nagyszerűbarátja” között „történelmi békemegállapodás” született, amelynek értelmében Izrael és az Egyesült Arab Emírségek diplomáciai kapcsolatot létesít egymással. Az Ábrahám Egyezménynek elnevezett közös nyilatkozatot Donald Trump amerikai elnök, Benjámin Netanjahu izraeli kormányfő és Mohamed bin Zájid Ál Nahajan, az emírségek koronahercege, trónörökös írta alá.

Az Egyesült Arab Emírséget további államok fogják követni a békekötésben Izraellel – jelentette ki *Benjámin Netanjahu* izraeli miniszterelnök sajtótájékoztatóján, amelyet minden izraeli tévécsatorna közvetített. Történelmi

pillanatnak, közel-keleti áttörésnek nevezte a megállapodást és kijelentette, hogy a békeegyezmény drámai változást hoz Izrael térségbeli státuszában.

Jaír Lapíd, az izraeli ellenzék vezére Twitter-üzenetben gratulált az egyezményhez. Ezzel szemben *Joszi Dagan*, a samáriai telepések tanácsának vezetője ugyancsak a Twitteren adott hangot nemtetszésének: „Ha Netanjahu eladta a szuverenitás kiterjesztését cserébe egy darab papírért egy távoli állammal, amely soha nem fenyegette Izraelt, akkor ez azt jelenti, hogy egy egész közösséget tévesztett meg, és lemondhat uralma folytatásáról.”

Az élet forrásához tapadva

E heti szakaszunkban olvashatjuk a híres tórai megállapítást, miszerint az ember a mező fája.

A hasonlat első ránézésre azonban meglepő: ha az ember a teremtés koronája, akkor a Tóra miért pont a fához hasonlít minket, ami növényként az állatoknál is alacsonyabb szintű létformát képvisel, nemhogy az embernél?

Az ellentmondás dacára azonban a tórai kijelentés értelmében azt kell gondolnunk, hogy van valami alapvető jellegzetesség, ami csak az embernek és csak a fának a sajátja, s ami miatt előbbit az utóbbihoz hasonlíthatjuk.

A fa egyik meghatározó vonása, hogy gyökerével a földbe kapaszkodva tud csak létezni, ám ilyen módon a más növények számára már élehetetlen körülmények között is képes túlélni.

Ebben a tekintetben az ember is olyan, mint a mező fája. Az ember, valódi esszenciáját tekintve, szintén képtelen forrásától, azaz spirituális gyökerétől elváltan létezni. Lelkünk örökös és szüntelen kapcsolattal kötődik oda, ahonnan elszármazott, magához Istenhez. Ezen kapcsolat

lat nélkül nem meghalna, hanem eleve nem is létezhetne.

Isten ebben a világban a Tóra által képviseli magát, mi pedig a Tórát tanulva tudunk hozzá kapcsolódni, azaz létünk forrásához tapadni. Bármilyenek is legyenek tehát hétköznapijaink, fontos, hogy sose felejtjük el: valamilyen úton-módon mindig a Tórához kell kapcsolódnunk. Ha nem aktív tanulása által, akkor az általa megtestesített eszme szerinti étellel.

Utóbbi azért nagyon fontos, mert, ahogy a Tóra mondja, az ember olyan, mint a mező fája. A föld fölé magasodva, a széles lombkorona magasságából a föld olykor már nem is látható, az alóla kidudorodó gyökerek pedig még annyira sem. A fához hasonlóan nekünk is szüntelenül észben kell tartanunk, hogy bármily nagyra is nőjünk, bármilyen terebélyes egót is növevesszünk, az sosem lehet akkora, hogy szemünk elől eltakarja létünk gyökerét és annak valódi talaját, amelybe kapaszkodunk.

*Kovács Jichak rabbinövendék
cikke a lubavicsi Rebbe tanítása
nyomán.*

Imaidők a következő hétre (augusztus 22-28.)

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga

(VI., Vásvári Pál u. 5. – az udvaron)

AZ ISTENTISZTELETEKEN MASZK VISELÉSE KÖTELEZŐ!

Szombat: 8.45 Hetiszakasz-tanulás;
9.15 Reggeli ima, majd *Kidus*;
19.15 Délutáni ima

Vasárnap-péntek: 8.00 Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 19.25 Délutáni-esti ima
(a Bét Menáchem Iskola udvarán)

Péntek: 18.30 **Miért nem lehet keverni a tejet a hússal, a lent a gypajúval?** (*Oberlander Bárucl rabbi előadása*);
19.30 *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt Könyvelőből katona

Angliában nőtem fel. Könyvizsgáló képesítést szereztem, és az üzleti életben helyezkedtem el Londonban. Az unokatestvérem, Lord Stanley Kalms segítségével a Dixons cég gazdasági igazgatója lettem, mely működésem alatt Európa egyik legnagyobb elektronikai áruházláncává fejlődött.

Ebben az időben, a hatvanas évek elején érkezett Londonba Faivish Vogel rabbi, a lubavicsi rebbe küldöttjeként. Hamar összebarátkoztunk, és a szakmai tapasztalataimat felhasználva segítettem neki felépíteni az angliai Chábád infrastruktúráját. Én magam is közel kerültem a Chábádhoz, és három lányomat a mozgalomhoz tartozó iskolába írtam. Végül lubavicsi vőlegényt választottak és ketten küldötként szolgálnak a világban.

Vogel rabbi természetesen sokat beszélt a Rebbéről és rábeszélte, hogy kérjek találkozót tőle. Az első találkozónkra 1965-ben került sor. Ennek során elsősorban Vogel rabbi tevékenységéről esett szó, illetve az angliai Chábád működéséről. A Rebbe azonban tett egy érdekes észrevételt is. Felhívta a figyelmemet arra, hogy a könyvelés alapszabálya, mely szerint a főkönyv bal- és jobboldalának egyensúlyban kell lennie, az életre is igaz. Természetesen fontos a pénzügyi és az egyéb, világi dolgokkal való foglalkozás, ám ezzel egyenlő arányban van szükség a zsidósággal kapcsolatos tevékenységekre is.

Inspirációval eltelve jöttem ki a szobájából, majd leültem, hogy papírra vessek mindent, ami elhangzott. Nem akartam egy szót sem elfelejteni, mert semmihez sem tudtam hason-

lítni az átételeket. Később találkoztam Margaret Thatcherrel, Lord Rotschilddal, de meg sem közelítették a Rebbénél tapasztaltakat.

1971-ben a feleségemmel együtt érkeztem, hogy a Rebbe áldását kérjük az Izraelbe való áttelepülésünkhöz. Hittem ab-

Rebbe másik arcát, mely igen határozott és mosoly nélküli volt. „Ez mindenképpen rossz döntés lenne az ön számára. Ön nem politikus, és Izrael politikusok irányítják. Odaát az ön befolyása és cselekvőképessége napról napra csak csökkenne, ahol azonban most él, ott fon-

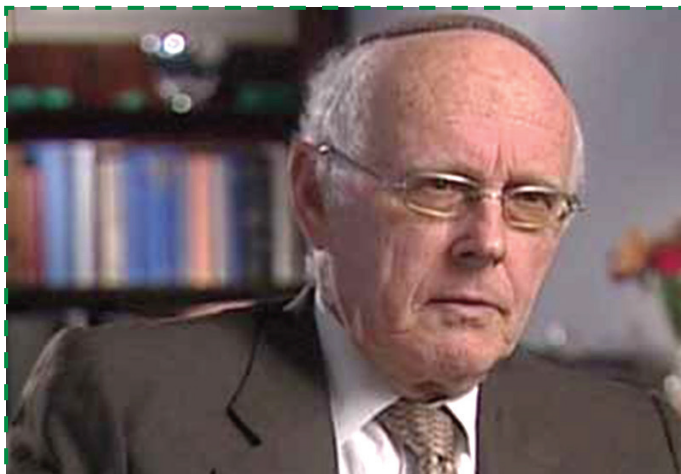
kapott képességeimet ott tudom jól kamatoztatni, nem Izraelben.

Nem tetszett, amit hallottam, és ezért később egy hosszú levélben igyekeztem megcáfolni a Rebbe érvelését. A válasz már a következő reggel megérkezett, melyben egy másik fontos szempontot is említett: „a gondviselés mindannyiunknak kijelölt egy bizonyos helyet, hogy a zsidóságért harcoljunk. Egy katona pedig nem hagyhatja el az őrhelyét, és mások sem, akik a városban harcolnak, csupán azért, mert máshol könnyebb csaták várnak. Különösen nem egy tiszt, aki százakért és ezrekért felel. Ezt könnyű megérteni.” Végül kénytelen voltam elfogadni az álláspontját, és nem költöztünk Izraelbe.

Egy évvel később ismét találkoztunk. „Van még valami, amit meg kellene tanácsoznunk?” – tette fel a kérdést a Rebbe a beszélgetés végén.

„Nincs, azt hiszem, mindent átvettünk” – feleltem. „A múltkor sokat beszélünk Izraelről...” – mondta. „Természetesen megfogadtuk a Rebbe tanácsát. De ez nem jelenti azt, hogy elvesztettük volna a szeretetünket Izrael iránt” – válaszoltam. „Isten ments! Még egy Brooklynban élő zsidó sem veszítheti el a szeretetét Izrael iránt” – mondta a Rebbe.

Peter Kalms

Peter Kalms üzletember, a *Guidance from the Rebbe* című könyv szerzője Londonban élt 2019-ben bekövetkezett haláláig.

Az interjú 2007-ben készült.

ban, hogy Izraelben kell élnünk és ott kell segítenünk a zsidó életet. Arról is gondoskodtam, hogy legyen valaki, aki megfelelően tud helyettesíteni a cégnél. Mindent elrendeztem. A feleségem kevésbé volt lelkes, de elfogadta, hogy én ezt a lépést tartom a legjobbnak a családunk számára.

A találkozó előtt egy részletes levélben írtam meg a Rebbének a tervemet. „Csak az áldásomat akarja vagy a véleményemre is kíváncsi?” – tette fel a kérdést, miután elolvasta a soraimat.

„Természetesen a véleménye is érdekel” – feleltem.

Ekkor megismerhettem a

tos küldetést teljesít”. A Rebbe üzenete egyértelmű volt, ott kell maradnom, ahová tartozom, ahol befolyásom van, ahol képes vagyok jót tenni. Parancsmegtagadással érne fel, ha feladnám a küldetésemet.

A Rebbe egy példát is felhozott: Jáákov Herzog volt akkoriban az izraeli miniszterelnöki hivatal vezetője, és felajánlották neki a főrabbi hivatalt. „Mikor tud nagyobb hatást kifejteni?” – kérdezte a Rebbe. A válasz egyértelmű volt: akkor, ha a politikus marad. A Rebbe elmondta, hogy a helyzetem nagyon hasonló ehhez. Az angliai zsidó közösségben szavam volt és fontos pozícióm. Az Istentől

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:
www.youtube.com/alubavicsirebbe

Facebook Tanház Virtuális Bét Midrás

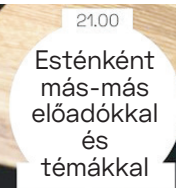
A zido.com Facebook-oldalán élően.

Oberlander Báruch

Megyeri Jonatán

Vasárnap: A sádchen (házasságközvetítő) zsidó módra [3]
Hétfő: Zohár, a Kabbala alapkönyve tanulmányozása
Kedd: Hászid történetek és mesék
Szerda: Kérdező a rabbitól
Csütörtök: Hetszakasz a Midrás és a Kabbala tükrében

A zsidó filozófia alapjai

Kóser konyha

Marhahúsleves

„Ha majd kitágítja az Örök-kévaló, a te Istened határodat, amint szólt hozzád és te azt mondd: Húst ehetnék, lelked minden vágya szerint ehetsz húst.” (5Mózes 12:20-23.)

glutén- és tojásmentes

1,5 kg marhahús, nagyobb darabokra vágva;
6 répa;
2 fehérrépa;
1 karalábé;
2 krumpli;
1 zellergumó vagy néhány zellerszár;
1 nagy fej hagyma;
5 gerezd fokhagyma;
1 csokor petrezselyem;
1 paprika;
1 paradicsom;
1 ujjnyi gyömbér;
fűszerek: só, bors, pirospaprika, koriander, kömény-mag, ízlés szerint

A húst nagyobb darabokra vágjuk. A zöldségeket megtisztítjuk, szintén nagyobb darabokra vágjuk. A húst és a zöldségeket nagy lábosba helyezzük, annyi vízzel, amennyi kétszeresen ellepi. Felforraljuk, megfűszerezzük, majd lassú tűzön két-két és fél órán át főzzük, ameddig a hús megpuhul. Az elpárolgott vizet szükség szerint pótoljuk. Levesbetéttel, például cérnametéllel vagy önmagában, forrón tálaljuk.

Kérdezd a rabbit!

Hogyan készülünk a nagyünnepi zsinagógai imádkozásra járványidőben? 1. rész

Kedves rabbi!

Ha esetleg a zsinagógák nem lesznek nyitva Jom Kipurkor, akkor a Kol nidrét és a máchzorban található imákat el lehet mondani egyedül, vagy csak minjében? Otthon is kell műanyag cipőt viselni?

Ros hásánakor, ha nem lehet menni zsinagógába, akkor hogyan tudom teljesíteni a sófárhallgatás micváját?

Náftáli

Az imaidő lerövidítése
Ros hásánakor

Kedves Náftáli!

Amennyiben járványügyi szakemberek úgy ítélik meg, hogy óvintézkedések mellett megtarthatóak az imák, de csak rövidebb ideig lehet egy légtérben tartózkodni, akkor rövidíteni kell a közösségi imán. Erre már volt precedens, amikor 1831-ben komoly kolerajárvány sújtotta Kelet-Európát, melynek rengeteg áldozata volt. Ekkor Akiva Éger (1761–1837) Poznań rabbija (Szófer-Schreiber Mose pozsonyi rabbi apósa) a *bét dinjével* együtt utasításokat adott a közösségi imák megtartásáról (Pszákim vótákánót, Jeruzsálem 1971,

72. oldal 9. paragrafus). Az első előírás Ros hásáná kapcsán arról szólt, hogy a szokott 8-10 óranyi nappali imaidőt 5-re kell rövidíteni úgy, hogy de. fél 11-re véget kell érnie a reggeli imának a sófárfújással és a Muszáf imával együtt. Ehhez hajnali 5-kor nyitották meg a zsinagógákat és fél 6-kor kezdtek imádkozni Jigdált (Izrael fohásza 65. oldal). Ez az időpont nem volt kirívóan korai, mivel askenáz szokás volt még napkelte előtt elkezdni a nagyünnepi imákat (Máté Efrájim 584:1., 619:29.). Például régen a Kazinczyban, ha jól emlékszem, reggel 6-kor szoktak kezdeni, és leghamarabb du. 3-kor fejezték be az újévi imát.

A rövid imaidő érdekében négy fontos intézkedést hirdettek ki:

- az aliják licalása nem ekkor fog történni, hanem előző este, az esti ima után;
- mindenki, aki felmegy a Tórához, összesen egy *Misebérácht* (Izrael fohásza 186-187. oldal) mondhat;
- egyes költeményeket nem mondanak közösségben. Ehhez érdemes tudni, hogy a ros hásánái imában az *Ámidá* is-

métlése két részből áll. Van, ami maga a szöveg, amit az előimádkozó ismételt, másrészt vannak az ezt kiegészítő költemények az ünnepről és az ítékezés napjáról. Az *Ámidát* nem lehet lerövidíteni, de a költemények egy részét a járványra való tekintettel úgy döntöttek, hogy kihagyják. Bár itt nincs feljegyezve, hogy a költemények teljesen elmaradtak-e, de emlékszem, hogy mesterem, Grünwald József (1903–1984) pápai rabbi az ünnepi ebéd során azokat a költeményeket szokta énekelni, amelyek az *Ámida* előtti részben vannak (Izrael fohásza 105-110. oldal), amit amúgy sok közösségben kihagynak. Lehet, hogy a járvány idején is arra gondoltak, hogy otthon pótolhatják az emberek a zsinagógában elmaradt éneket.

- a kántorok nem fognak hosszasan énekelni „hanem el fogják mondani az imát szavanként [nem énekelve], áhítattal és érzéssel átítatva”.

Oberlander Báruch

A cikk teljes terjedelmében a zsido.com oldalon olvasható.

Hatalmas sikert aratott a debreceni Gán Izrael nyári tábor

A Gán Izrael napközis tábor tematikája a világ országai voltak – tudtuk meg a szervezőktől, Feigen Rikitől és Smuel rabbittól. A gyerekek a programok során képzeletben betutajták a világot, és miközben más országok jellegzetességeivel ismerkedtek, rengeteget tanultak a zsidó életéről, az ételekre mondott áldásokról, az ünnepekről és a zsidó értékrend alapjairól. A két madrichá, Szabó Dáfná és Haszszán Seina igazi kalanddá vál-

toztatta a nyári tábor napjait, melyhez a helyszínt a Debreceni Zsidó Hitközség biztosította.

Nemcsak a résztvevő gyerekeknek volt nagy élmény a tábor, de családjaiknak is, akik között szoros barátság szövődött, anynyira, hogy azt tervezik, közösen látogatnak majd el Izraelbe, ha újra lehet biztonságosan utazni. Addig is várakozással tekintenek az EMIH debreceni hitközségének évközi programjai és a jövő évi tábor elé.

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: Cseh Viktor, Dénes Anna,
Kovács Jichák, Molnár Zsófia
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604

